

ไรศัตรูส้มโอ

สถานการณ์การระบาดของไรศัตรูส้มโอ

ส้มโอเป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย แต่ปริมาณส่งออกยังไม่มากนัก เนื่องจากผลผลิตของส้มโอยังมีคุณภาพไม่ดีพอ ซึ่งสาเหตุหนึ่งเกิดจา การทำลายของ ไรศัตรูส้มโอ 2 ชนิด ได้แก่ ไรสนิมส้ม; *Phyllocoptruta oleivora* (Ashmead) และไรชาวพริก; *Polyphagotarsonemus latus* (Banks) โดยไรสนิมส้มจะดูดกินผลส้มโอที่ติดผลเรียบร้อยแล้ว จนกระทั่งเก็บเกี่ยว ทำให้ผิวส้มเป็นสีน้ำตาลคล้ายสนิมหรือสีเทาปรากฏอยู่เป็นบริเวณกว้าง ส่วนไรชาวพริกจะดูดกินผลอ่อน ทำให้ผิวส้มเป็นแผลสีเทา ถ้าดูดกินทั้งผล ผลจะแคะแกร็นต้องปลิดทิ้ง ผลที่ถูกดูดกินเป็นบางส่วนสามารถเจริญต่อไปได้ แต่พบว่ามีเปลือกหนา เนื้อน้อยและมีน้ำหนักเบา จะถูกคัดทิ้งและจำหน่ายได้เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ไรศัตรูส้มโออีกชนิดหนึ่ง คือ ไรแดงแอฟริกัน ; *Eutetranychus africanus* (Tucker) ซึ่งส่วนใหญ่พบระบาดบนใบ หากรุนแรงอาจพบทำลายบนผล ส้มโอด้วย

จากการสำรวจตามสวนส้มโอต่าง ๆ โดยเฉพาะสวนส้มโอส่งออกที่ จ . ปราจีนบุรี พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับการทำลายของไรสนิมส้ม และไรชาวพริก ทำให้บางส่วนไม่มีผลผลิตส่งออก หรือบางส่วนมีผลผลิตส่งออกไม่มาก ซึ่งจริง ๆ แล้ว ปริมาณส่งออกนั้นมีตลาดรองรับอีกมาก แต่เกษตรกรไม่สามารถทำส้มโอที่มีคุณภาพได้ เนื่องจากเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. เกษตรกรไม่รู้จักไรศัตรูส้มโอที่ทำให้ผลส้มโอเสียหาย
2. เกษตรกรไม่รู้ระยะเวลาที่ระบาด
3. เกษตรกรไม่รู้อุปนิสัยของไร
4. เกษตรกรไม่รู้วิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เช่น เกษตรกรใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้อง โดยเกษตรกรไม่ได้ใช้สารกำจัดไรโดยตรง แต่ใช้สารกำจัดแมลงอื่น ๆ ที่ไม่ได้กำจัดไรศัตรูส้มโอ และเกษตรกรใช้สารกำจัดไรชนิดเดียวติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ไรศัตรูส้มโอเกิดดื้อ นทานต่อสารกำจัดไรชนิดนั้น ทำให้ไม่ได้ผลในการป้องกันกำจัด

รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับไรศัตรูส้มโอทั้ง 3 ชนิด เรียงตามลำดับความสำคัญ มีดังนี้

ไรสนิมส้ม (Citrus rust mite)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllocoptruta oleivora* (Ashmead)

วงศ์ Eriophyidae

อันดับย่อย Actinedida

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

ไรสนิมส้มเป็นศัตรูที่สำคัญของพืชตระกูลส้ม โดยเฉพาะส้มเขียวหวาน ส้มโอ และมะนาว โดยตัวอ่อน และตัวเต็มวัย จะดูดทำลายใบ ผล และกิ่งก้านของส้มที่ใบมักพบไรดูดทำลายอยู่บริเวณใต้ใบ แต่บางครั้งก็พบดูดทำลายอยู่ที่ด้านบนของใบด้วย สำหรับบนผลนั้น ไรชอบดูดทำลายผลส้ม โอที่มีสีเขียว ขนาดไม้โตนัก ประมาณเท่าผลมะนาวหรือเล็กกว่า เมื่อส่องดูกลางแดดด้วยตาเปล่าจะเห็นเป็นผงขาว ๆ จับอยู่ที่ผิวของผลส้ม บางครั้งในกรณีที่มีการระบาดของไรรุนแรงมาก อาจพบทำลายผลส้มโอที่มีขนาดโตระยะใกล้เก็บเกี่ยวด้วย คือ พบในระยะที่ส้มโอเริ่มเปลี่ยนสี ทำให้ผิวของผลส้มโอที่ถูกทำลาย มีสีเหลืองแกมแดงปรากฏอยู่เป็นบริเวณกว้าง สำหรับต่างประเทศแล้ว ส้มโอที่ถูกทำลายโดยไรสนิมส้มมักถูกคัดทิ้ง เพราะรูปร่างผิวพรรณ และขนาดของผลไม่ได้มาตรฐาน เพื่อการส่งออก โดยเฉพาะส้มโอที่ส่งไปขายยังตลาดมาเลเซีย และสิงคโปร์ ผู้บริโภคมักต้องการส้มโอที่มีสีเหลืองจัด ผิวของผลสะอาด ไม่มีริ้วรอยของโรค หรือศัตรูใด ๆ ทำลาย ไรสนิมนี้นอกจากจะทำลายใบและผลของส้มโอ ทำให้เกิดเป็นปื้นสีน้ำตาลคล้ายสนิมแล้ว หากมีการระบาดรุนแรงอาจทำให้ต้นส้ม โอหยุดชะงักการเจริญเติบโต และมีผลกระทบต่อ การออกดอก และติดผลของส้มโอได้

รูปร่างลักษณะชีวประวัติ

ตัวเต็มวัย: เป็นไรที่มีขนาดเล็ก ยากที่จะสังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่า ตัวเมียมีความยาวของลำตัวโดยเฉลี่ย 166.40 ไมครอน กว้างโดยเฉลี่ย 64.40 ไมครอน ลำตัวแบนมีสีเหลืองอ่อน ลักษณะลำตัวเป็นปล้องคล้ายหนอน ด้านหน้าของลำตัวกว้างและสอบแคบทางด้านท้าย ไรชนิดนี้มีขาเพียงแค่ 2 คู่ ตัวผู้มีลักษณะคล้ายไรเพศเมีย แต่มีความยาวของลำตัวสั้นกว่า

วงจรชีวิตของไรสนิมส้ม

วงจรชีวิตของไรสนิมส้ม ที่อุณหภูมิประมาณ 28 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ พบว่าไรสนิมส้มสามารถเจริญเติบโตนับจากไข่ -ตัวเต็มวัยได้ภายในเวลา 7.91 วัน โดยมีระยะไข่ 3.28 วัน ระยะตัวอ่อน 1.73 วัน ระยะฟักที่หนึ่ง 0.74 วัน ระยะวัยรุ่น 1.39 วัน และระยะฟักที่สอง 0.79 วัน ไรเพศผู้และเพศเมียมีอายุ 10 วัน และ 11.6 วัน ตามลำดับ เพศเมียที่บริสุทธ์จะเริ่มวางไข่หลังจากเป็นตัวเต็มวัยแล้ว 4.2 วัน จำนวนไข่ที่วางโดยเฉลี่ย 5.6 ฟองต่อวัน

พืชอาหาร

พืชตระกูลส้ม เช่น ส้มเขียวหวาน ส้มฟริมองต์ ส้มจี๊ด ส้มโชกุน และส้มตรา

ศัตรูธรรมชาติ

ไรตัวห้ำในวงศ์ Phytoseiidae และเชื้อรา *Hirsutella thompsonii* Fisher

เขตแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

พบระบาดตามแหล่งปลูกส้มโอที่สำคัญ เช่น ชุมพร ตรัง สงขลา นครศรีธรรมราช พิจิตร ชัยนาท นครปฐม ราชบุรี ปราชินบุรี ตราด สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี โดยมีแนวโน้มระบาดในช่วงฤดูฝน และฤดูหนาว ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม ในช่วงฤดูร้อนปริมาณไรจะลดต่ำลงมาก

การป้องกันกำจัด

มีวิธีการจัดการดังต่อไปนี้

1.หมั่นสำรวจแปลงส้มโอทุก 2 สัปดาห์ในช่วงฤดูฝน และฤดูหนาว แต่ในสวนที่มีความชื้นสูง ควรสำรวจแปลงส้มโอตลอดทั้งปี

2.หมั่นแต่งกิ่งให้โปร่ง เนื่องจากพบว่าโรสนิมส้มระบาดทำความเสียหายให้กับผลส้มโอทางด้านร่มเงามากกว่าทางด้านที่รับแสงแดด

3.เมื่อพบโรสนิมส้มระบาดมาก ซึ่งจะสังเกตเห็นง่าย โดยเฉพาะที่ผลของส้มโอ จะปรากฏเป็นผงสีขาวเล็ก ๆ มองดูคล้ายฝุ่นจับ เมื่อใช้แว่นขยาย ขนาด 10 เท่าส่องดู เมื่อพบตัวโรสนิมส้ม 4-6 ตัว/ตารางเซนติเมตร สุ่มนับจากผลส้มโอจำนวน 2 จุดต่อผล ให้พ่นสารฆ่าไรชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ

-กำมะถัน 80% WP อัตรา 60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

-โพพาร์เกต 30% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

-อามีทราซ 20% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร.ต่อน้ำ 20 ลิตร

-ไพริดาเบน 20% WP อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

ถ้าหากว่ายังพบโรสนิมส้มระบาดอยู่ให้ทำการพ่นสารฆ่าไรชนิดใดชนิดหนึ่งที่กล่าวมาแล้วซ้ำอีกครั้ง โดยเว้นระยะห่าง 5 วัน สำหรับการใช้กำมะถัน มีข้อควรระวัง คือ ไม่ควรพ่นสารในขณะที่มีแสงแดดจัด เพราะจะทำให้ใบไหม้ได้ การใช้สารฆ่าไรอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ไม่ควรใช้สารใดสารหนึ่งเพียงสารเดียวตลอดไป ต้องมีการสลับชนิดของสาร เพื่อป้องกันการดื้อทานของไร ในการพ่นสารควรผสมสารจับใบ และพ่นให้ทั่วทั้งต้น ทั้งหน้าใบ หลังใบ และผล

ไรสนิมส้ม

อาการป็นสีน้ำตาลคล้ายสนิม

อาการป็นสีน้ำตาลคล้ายสนิมที่ผล

ภาพที่ 44 ไรสนิมส้ม (Citrus rust mite)

ไรขาวพริก (Broad mite)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Polyphagotarsonemus latus (Banks)

วงศ์ Tarsonemidae

อันดับย่อย Actinedida

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

ไรขาวพริกเป็นชื่อที่คนไทยใช้เรียกไรชนิดนี้เนื่องจากลำตัวมีสีขาว และเป็นศัตรูของพริก ไรขาวพริกชอบดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน นหรือยอดที่แตกใหม่ของพืช เนื่องจาก กอวัยวะซึ่งประกอบ กันขึ้นเป็นส่วนประกอบของปากไม่สู้ จะแข็งแรง จึงไม่สามารถดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่าง ๆ ของพืชที่มีลักษณะหนาแข็งได้ ทำให้มันดูดกินเฉพาะใบอ่อน กิ่งอ่อน และผล ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่บริเวณด้านใต้ใบ หากการทำลายรุนแรง ทำให้ขอบใบส้มโอม้วนงอลง ใบเรียวยาวเล็กมีสีเหลืองเข้ม ทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ส่วนการทำลายที่ผลนั้นเริ่มตั้งแต่ส้มโอดีผลแล้วจนกระทั่งผลอายุประมาณ 2 เดือน หากการทำลายรุนแรงทำให้ผลได้รับการเสียหายทั้งผล โดยอาการที่เกิดขึ้นหลังการดูดกินนั้นผิวส้มจะเป็นแผลสีเทา เมื่อส่องดูด้วยแว่นขยายขนาด 10 เท่า จะพบเป็นรูปร่างแห่เต็มทั้งผล ทำให้ต้องปลิดทิ้งเพราะว่า ไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ ส่วนผลที่ถูกดูดกินเป็นบางส่วนยังสามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ แต่พบว่ามีเปลือกหนา เนื้อน้อย มีน้ำหนักเบา ต้องปลิดทิ้ง

รูปร่างลักษณะ

ตัวเมีย: มีรูปร่างค่อนข้างกลม หลังโค้งนูน ความยาวของลำตัวโดยเฉลี่ย 201.94 ไมครอน กว้างโดยเฉลี่ย 127.0 ไมครอน ตัวเต็มวัยมีผิวของลำตัวใสเป็นมันคล้ายหยดน้ำมัน (ตัวอ่อนมีสีขาวขุ่น) กลางหลังมีแถบสีขาวรูปตัว Y พาดตามความยาวของลำตัว จากตอนหน้าลงมายังส่วนท้าย

ตัวผู้: ลักษณะกว้างตรงกึ่งกลางลำตัว และค้อย ๆ เรียวแหลมไปทางด้านหัวและท้าย ความยาวของลำตัวโดยเฉลี่ย 174.67 ไมครอน กว้างโดยเฉลี่ย 93.34 ไมครอน ขาคู่ที่ 4 ของไรชนิดนี้มีขนาดใหญ่และแข็งแรง

วงจรชีวิตของไรขาวพริก

ไรขาวพริกมีชีพจักรสั้น ระยะจากไข่-ตัวเต็มวัยกินเวลานาน 4-5 วัน ไข่ของไรขาวพริกมีสีขาวใส ลักษณะเป็นรูปไข่ ผิวของไข่ด้านบนมีจุดเล็ก ๆ สีขาวขุ่นคล้ายฟองอากาศเรียงกันเป็นแถวพาดตามแนวยาวของไข่ ประมาณ 5 – 6 แถว ไข่เมื่อใกล้ฟักจะมีสีขาวขุ่น ตัวอ่อนระยะที่ 1 มีขา 6 ขา ลำตัวมีสีขาวขุ่นหัวท้ายแหลม การเจริญเติบโตของตัวอ่อนระยะที่ 1 นานประมาณ 1 วัน ตัวอ่อนเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ที่จะหยุดนิ่งอยู่กับที่เหมือนการเข้าดักแด้ในแมลง และมีการเปลี่ยนรูปร่างเป็นตัวเต็มวัยภายใต้ผนัง ลำตัวของตัวอ่อนที่เกาะนิ่งอยู่กับที่นี้ ได้ศึกษาชีพจักรของไรชนิดนี้พบว่าตัวเต็มวัยเพศเมียใช้เวลาประมาณ 0.74 วัน จึงออกจากดักแด้และมีอายุอยู่ได้นานประมาณ 9 วันเศษ ส่วนตัวผู้นั้นใช้เวลาประมาณไม่ถึง 1 วัน ก็ออกเป็นตัวเต็มวัย และมีอายุอยู่ได้นานเฉลี่ย 6 วันเศษ

พืชอาหาร

ชา พริก ฝ้าย บวบ ถั่วเขียว โหระพา มันฝรั่ง มะม่วง และไม้ดอก เช่น เย อปี่ร่า
เบญจมาศ ไชยลาเมน

เขตแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

ตัวเมียและตัวอ่อนของไรชนิดนี้มีนิสัยชอบอยู่กับที่ไม่ค่อยเคลื่อนไหว ตัวผู้จะทำหน้าที่พาดักแต่ตัวเมียและตัวอ่อนเคลื่อนย้ายจากใบแก่ไปยังยอดและใบอ่อน เพื่อหาที่ดูดกินใหม่ต่อไป ไรขาวพริกนี้จะขยายพันธุ์และ ระบาดทำความเสียหายให้กับส้มโอในช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ เป็นระยะที่ส้มปีออกดอกและติดผลจะพบความเสียหายที่เกิดจากไรชนิดนี้มาก ส่วนในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงมิถุนายน และกันยายนถึงตุลาคมเป็นระยะที่ส้มทะวายออกดอกและติดผล ซึ่งพบความเสียหายด้วย สสำรวจพบการทำลายของไรขาวพริกในโรงเรียนกระจกที่ปลูกส้มโอและตามแหล่งปลูกส้มโอที่มีทรงพุ่มแน่นที่บึงที่ จั งหวัด นครปฐม ราชบุรี สมุทรสงคราม ปราจีนบุรี ตราด ชัยนาท และ พิจิตร

การป้องกันกำจัด

มีวิธีการจัดการดังต่อไปนี้

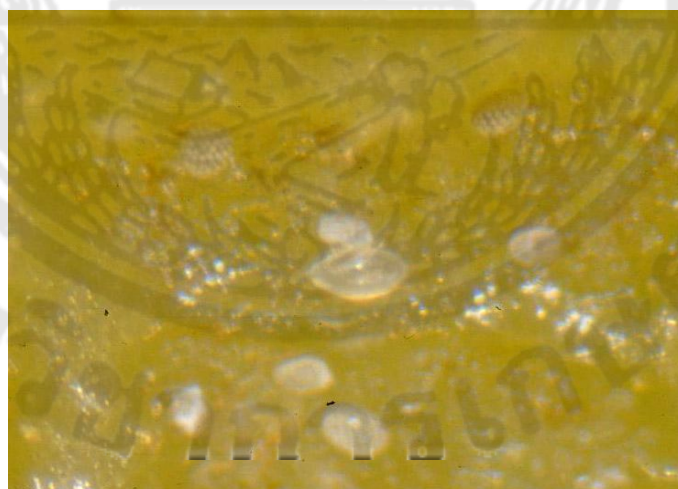
1. หมั่นแต่งกิ่งให้โปร่ง เนื่องจากพบการระบาดของไรขาวพริกในต้นส้มโอที่มีทรงพุ่มแน่น
 2. หมั่นตรวจดูผลอ่อนส้มโอที่ติดผลเรียบร้อยแล้ว จนกระทั่งผลมีอายุประมาณ 2 เดือน ทุก 7 วัน โดยใช้แวนขยายขนาด 10 เท่า จะพบไรขาวพริกดูดกินน้ำเลี้ยงบนผลอ่อน หรือปลิดผลอ่อนส่องดูกับแดด หากพบว่ามีจุดขาวคล้ายน้ำมัน เคลื่อนที่ไปมาให้เตรียมวางแผนการป้องกันและกำจัด
 3. เมื่อพบไรขาวเริ่มระบาดจากการสำรวจ ให้พ่นด้วยสารฆ่าไรชนิดใดชนิดหนึ่ง ได้แก่
 - กำมะถัน 80% WP อัตรา 60 – 80 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร สารนี้ไม่ควรพ่นในเวลากลางวันที่มีแดดจัด เพราะจะทำให้เกิดอาการไหม้ได้
 - อามีทราซ 20% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 - อะบาเม็กติน 1.8% EC อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
- ให้พ่นสารฆ่าไรให้ทั่วทั้งต้น หากสำรวจพบว่าไรขาวพริกยังระบาดอยู่ให้พ่นสารกำจัดไรอีก ครั้งหนึ่งโดยทั้งระยะห่าง 5-7 วัน

ผลส้มโอที่ถูกทำลาย

อาการทำลายที่ใบ

ตัวอ่อนไรขาวพริก

ภาพที่ 45 ไรขาวพริก (Broad mite)

ไรแดงแอฟริกัน (African red mite)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Eutetranychus africanus* (Tucker)

วงศ์ Tetranychidae

อันดับย่อย Actinedida

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของไรแดงแอฟริกันดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่บริเวณด้านหน้าของใบ แต่ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ประชากรของไรหนาแน่น อาจพบการทำลายของไรที่บริเวณใต้ใบ และที่ผลของส้มโอด้วย ตลอดจนผลส้มโอ ทำให้ใบและผลมีสีเขียวจางลงเนื่องจากสูญเสียคลอโรฟิล หากมีการระบาดรุนแรง ทำให้ส้มโอชะงักการเจริญเติบโต ใบร่วง

รูปร่างลักษณะ

ตัวเมีย: ตัวมีลักษณะกลมแบน สีของลำตัวเป็นสีน้ำตาลเข้ม หรือน้ำตาลอมเขียว ความยาวของลำตัวโดยเฉลี่ย 417.67 ไมครอน กว้างโดยเฉลี่ย 350.33 ไมครอน ที่บริเวณลำตัวตอนหน้าด้านสันหลังทั้ง 2 ข้างมีตาเป็นจุดสีแดง ขาทั้ง 4 คู่ มีสีเหลืองอ่อนปลาย ขาสีส้ม ขนบนลำตัวด้านสันหลังเป็นเส้นสั้น ๆ ติดอยู่บนผนังลำตัวที่โป่งนูนขึ้นมา โคนของเส้นขนแคบ และค่อย ๆ บานออก ปลายขนมนกลมคล้ายใบพาย

ตัวผู้: ขนาดเล็กกว่าตัวเมีย ลำตัวเรียวกว้างแบน ขาว และสีของลำตัวเป็นสีน้ำตาลอ่อน บริเวณสันหลังตอนหน้า 2 ข้าง มีตาสีแดงเห็นได้ชัดเจน อวัยวะเพศผู้มีก้านใหญ่ ส่วนปลายแคบเล็ก และโค้งงอขึ้นด้านสันหลัง ส่วนปลายที่โค้งงอขึ้นจะสั้นกว่าขอบด้านบนของก้าน ขนบนสันหลังแคบและสั้นกว่าขนบนสันหลังของตัวเมีย

วงจรชีวิตของไรแดงแอฟริกัน

ไรแดงแอฟริกัน มีวงจรชีวิตจากระยะไข่เป็นตัวเต็มวัย ใช้เวลานานเฉลี่ย 9.4 วัน ตัวผู้เข้าผสมพันธุ์ในทันทีที่ตัวเมียลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยแล้ว หลังจากนั้นประมาณ 1.2 วัน ตัวเมียเริ่มวางไข่เฉลี่ยโดยวางไข่ได้ตลอดชั่วอายุของตัวเมีย 12.7 ฟอง และมีชีวิตอยู่ได้นาน 9.8 วัน

ศัตรูธรรมชาติ

บนส้มโอพบตัวห้ำของไรแดงแอฟริกัน 3 ประเภท ได้แก่ ไรตัวห้ำในวงศ์ Phytoseiidae แมงมุม และเชื้อรา *Hirsutella thompsoni* Fisher ไรตัวห้ำ *Amblyseius longispinosus* (Evans) ในวงศ์ Phytoseiidae เป็นไรตัวห้ำที่พบเป็นปริมาณมากที่สุดในสวนส้มโอ ในช่วงเดือนพฤษภาคม และกรกฎาคม จากการศึกษาในห้องปฏิบัติการ พบว่า ไรตัวห้ำเพศเมียชนิดนี้ 1 ตัว สามารถกินไข่ไรแดงแอฟริกันได้ 27 ฟองต่อวัน กินตัวอ่อนวัยที่ 2 ได้ 16 ตัวต่อวัน และตั้งแต่ระยะตัวอ่อนจนเป็นตัวเต็มวัยของไรตัวห้ำ สามารถกินไรแดงแอฟริกันเพศเมียได้ 2.5 ตัว ส่วนแมงมุมใยแผ่น *Hylyphantes graminicola* (Sundeval) ในวงศ์ Linyphiidae ซึ่งเป็นตัวห้ำอีกชนิดหนึ่งที่พบในสวนส้มโอ สามารถกินไรแดงแอฟริกันเพศเมียได้ 9.5 – 12.9 ตัวต่อวัน

เขตแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

ไรแดงแอฟริกันมักระบาดอยู่ตามแหล่งปลูกส้มโอของประเทศไทย เช่น จังหวัดน่าน เชียงใหม่ ปทุมธานี สระบุรี ราชบุรี สมุทรปราการ เพชรบุรี นครปฐม นครศรีธรรมราช ยะลา และกรุงเทพฯ โดยพบระบาดมากในฤดูแล้งระหว่างเดือนธันวาคม – พฤษภาคม และในฤดูฝนที่ฝนไม่ตกติดต่อกันเป็นเวลานาน

การป้องกันกำจัด

มีวิธีการจัดการดังต่อไปนี้

1. หมั่นสำรวจแปลงส้มโอทุก 1 สัปดาห์ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือน ธันวาคม – พฤษภาคม และในช่วงฤดูฝนที่ฝนทิ้งช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม
2. เมื่อพบไรแดงแอฟริกันเริ่มลงทำลายส้มให้ทำการป้องกันกำจัดด้วยการให้น้ำติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง
3. หากมีการระบาดรุนแรง โดยสามารถสังเกตเห็นใบส้มโอเริ่มมีสีเขียวจางลง และเมื่อใช้แว่นขยายส่องดู พบตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของไร ดูดทำลายอยู่ทั่วไปบนใบ ให้ทำการป้องกันกำจัดด้วย สารฆ่าไรชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้คือ โพรพาร์ไทต์ 30% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร, หรือ เฮกซีไทอะซอกซ์ 1.8% EC อัตรา 40 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อามีทราซ 20% EC อัตรา 30 มล.ต่อน้ำ 20 ลิตร สารฆ่าไรเหล่านี้ ค่อนข้างปลอดภัยต่อตัวห้ำ ตัวเบียน และผึ้ง ผู้ใช้ควรพ่นสารฆ่าไรดังกล่าวสลับกัน เพื่อป้องกันไรแดงแอฟริกัน สร้างความต้านทาน ถ้าพบว่ามีไรระบาดให้พ่นสารฆ่าไรซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยเว้นระยะห่าง 5 วัน

ไรแดงแอฟริกันเทศเมีย

ไรแดงแอฟริกันเทศผู้

การทำลายที่ใบและผลส้มโอ

ภาพที่ 46 ไรแดงแอฟริกัน (African red mite)